

Цифрлық қаржы активтерін ұстаушыларды есепке алу жүйесінде цифрлық қаржы активтерімен жасалатын мәмілелерді тіркеу және осы мәмілелерді орталық депозитарийдің бағалы қағаздар мен цифрлық қаржы активтерін ұстаушылардың тізілімдері жүйесінде көрсету қағидаларын, цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды есепке алу ерекшеліктерін, цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды растау шарттары мен қағидаларын, сондай-ақ цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтар кепілін тіркеу қағидалары мен ерекшеліктерін бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 2026 жылғы 20 сәуірдегі № 78 қаулысы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2026 жылғы 22 сәуірде № 38512 болып тіркелді

Ескерту. 01.05.2026 бастап қолданысқа енгізіледі – осы қаулының 4-тармағымен.

"Бағалы қағаздар рыногы туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 40-2-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Цифрлық қаржы активтерін ұстаушыларды есепке алу жүйесінде цифрлық қаржы активтерімен жасалатын мәмілелерді тіркеу және осы мәмілелерді орталық депозитарийдің бағалы қағаздар мен цифрлық қаржы активтерін ұстаушылардың тізілімдері жүйесінде көрсету қағидалары, цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды есепке алу ерекшеліктері, цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды растау шарттары мен қағидалары, сондай-ақ цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтар кепілін тіркеу қағидалары мен ерекшеліктері (бұдан әрі – Қағидалар) бекітілсін.

2. Бағалы қағаздар нарығы департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулыны ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

3) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы тармақтың 2) тармақшасында көзделген іс-шараның орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Төрағасының жетекшілік ететін орынбасарына жүктелсін.

4. Осы қаулы 2026 жылғы 1 мамырдан бастап қолданысқа енгізіледі және ресми жариялануға тиіс.

Мына:

Қағидалардың 6 және 7-тармақтарының қолданылуы тоқтатыла тұрған кезеңде бұл тармақтардың мынадай редакцияда қолданылатынын:

"6. Есепке алу жүйесінде цифрлық қаржы активтерімен мәмілелерді тіркеу есепке алу жүйесі операторының ішкі қағидаларына сәйкес оларды ұстаушылардың цифрлық активтерінің әмияндары бойынша жасалған цифрлық операцияларды оның ақпараттық жүйесінде тіркеу арқылы жүзеге асырылады.

7. Электрондық цифрлық қолтаңба құралдарын пайдалана отырып, электрондық нысанда берілген мәмілеге қатысушылардың өкімдері цифрлық қаржы активтерімен мәмілелерді жүргізу және тіркеу үшін негіз болып табылады.";

Қағидалардың 13-тармағының қолданылуы тоқтатыла тұрған кезеңде бұл тармақтың мынадай редакцияда қолданылатынын белгілей отырып, олардың қолданылуы 2026 жылғы 12 шілдеге дейін тоқтатыла тұрсын:

"13. Цифрлық қаржы активтерімен тіркелген мәмілелер туралы мәліметтерді есепке алу жүйесінің операторы орталық депозитарийдің қағидалар жинағында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде, бірақ Астана қаласының уақытымен сағат 00:00-дегі жағдай бойынша күніне кемінде 1 (бір) рет электрондық нысанда береді.

Мәліметтерді беру тәсілі және есепке алу жүйесі операторының орталық депозитариймен өзара іс-қимыл жасау тәртібі Қағидаларда және орталық депозитарийдің қағидалар жинағында айқындалады."

*Қазақстан Республикасының
Қаржы нарығын реттеу және
дамыту Агенттігінің Төрағасы*

М. Абылкасымова

Қазақстан Республикасының
Қаржы нарығын реттеу және
дамыту Агенттігінің
Басқармасының
2026 жылғы 20 сәуірдегі
№ 78 қаулысымен бекітілген

Цифрлық қаржы активтерін ұстаушыларды есепке алу жүйесінде цифрлық қаржы активтерімен жасалатын мәмілелерді тіркеу және осы мәмілелерді орталық депозитарийдің бағалы қағаздар мен цифрлық қаржы активтерін ұстаушылардың тізілімдері жүйесінде көрсету қағидалары, цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды есепке алу ерекшеліктері, цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды растау шарттары мен қағидалары, сондай-ақ цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтар кепілін тіркеу қағидалары мен ерекшеліктері

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Цифрлық қаржы активтерін ұстаушыларды есепке алу жүйесінде цифрлық қаржы активтерімен жасалатын мәмілелерді тіркеу және осы мәмілелерді орталық депозитарийдің бағалы қағаздар мен цифрлық қаржы активтерін ұстаушылардың тізілімдері жүйесінде көрсету қағидалары, цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды есепке алу ерекшеліктері, цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды растау шарттары мен қағидалары, сондай-ақ цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтар кепілін тіркеу қағидалары мен ерекшеліктері (бұдан әрі – Қағидалар) "Бағалы қағаздар нарығы туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 40-2-бабының 3-тармағына сәйкес әзірленді және цифрлық қаржы активтерін ұстаушыларды есепке алу жүйесінде цифрлық қаржы активтерімен мәмілелерді тіркеу және оларды орталық депозитарийді есепке алу жүйесінде көрсету тәртібін, цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды есепке алу ерекшеліктерін, цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды растау шарттары мен тәртібін, сондай-ақ цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтар кепілін тіркеу тәртібі мен ерекшеліктерін анықтайды.

2. Қағидаларда "Қазақстан Республикасындағы цифрлық активтер туралы" және "Бағалы қағаздар рыногы туралы" Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген ұғымдар пайдаланылады.

2-тарау. Цифрлық қаржы активтерін ұстаушыларды есепке алу жүйесінде цифрлық қаржы активтерімен жасалатын мәмілелерді тіркеу тәртібі

3. Цифрлық қаржы активтерімен мәмілелерді тіркеу цифрлық қаржы активтерін ұстаушыларды есепке алу жүйесінде (бұдан әрі – есепке алу жүйесі) цифрлық қаржы активтері платформасы операторының (бұдан әрі – есепке алу жүйесінің операторы) осындай цифрлық платформада шығарылған цифрлық қаржы активтеріне қатысты жүзеге асырылады.

4. Есепке алу жүйесінің операторы цифрлық қаржы активтерінің сәйкестендірілген ұстаушыларына цифрлық қаржы активтерімен мәмілелерді тіркеу бойынша қызметтер көрсетеді.

5. Есепке алу жүйесінің операторы өзінің цифрлық қаржы активтерін және оның клиенттеріне тиесілі цифрлық қаржы активтерін бөлек есепке алуды қамтамасыз етеді.

6. Есепке алу жүйесінде цифрлық қаржы активтерімен мәмілелерді тіркеу есепке алу жүйесі операторының ішкі қағидаларына сәйкес оларды ұстаушылардың цифрлық активтерінің әмияндары бойынша жасалған цифрлық операцияларды оның цифрлық жүйесінде тіркеу арқылы жүзеге асырылады.

Ескерту. 6-тармақтың осы редакциясы 12.07.2026 дейін тоқтатылады, тоқтатыла тұрған кезеңіндегі редакциясын осы қаулының 4-тармағынан қараңыз.

7. Қазақстан Республикасы Цифрлық кодексінің 9 және 10-тарауларында көзделген электрондық цифрлық қолтаңба және (немесе) цифрлық аутентификациялау және (немесе) биометриялық аутентификациялау құралдарын пайдалана отырып, есепке алу

жүйесі операторының ішкі қағидаларында белгіленген тәртіппен электрондық нысанда берілген мәмілеге қатысушылардың өкімдері цифрлық қаржы активтерімен мәмілелерді жүргізу және тіркеу үшін негіз болып табылады.

Ескерту. 7-тармақтың осы редакциясы 12.07.2026 дейін тоқтатылады, тоқтатыла тұрған кезеңіндегі редакциясын осы қаулының 4-тармағынан қараңыз.

8. Нысандары есепке алу жүйесі операторының ішкі қағидаларында айқындалатын цифрлық қаржы активтерімен мәмілені тіркеу туралы өкімдер мынадай мәліметтерді қамтиды:

- 1) мәміле тараптарының сәйкестендіру деректері;
- 2) мәміле тараптары әмияндарының сәйкестендіру деректері;
- 3) цифрлық қаржы активінің түрі және тіркеу нөмірі;
- 4) цифрлық қаржы активтерінің құнмен көрсетілген саны және (немесе) көлемі;
- 5) өкім берілген күн мен уақыт;
- 6) мәміле жасаудың негізі;

7) есепке алу жүйесі операторының ішкі қағидаларында көзделген қосымша мәліметтер.

9. Есепке алу жүйесінің операторы ұсынылған мәліметтердің толықтығы мен дұрыстығын, сондай-ақ мәміле тараптарында тиісті цифрлық қаржы активтеріне билік ету құқықтарының болуын тексереді және есепке алу жүйесі операторының ішкі қағидаларында көзделген тәртіппен цифрлық қаржы активтерімен мәмілелерді тіркеуді жүзеге асырады.

10. Ұсынылған мәліметтердің Қағидалардың және есепке алу жүйесі операторының ішкі қағидаларының талаптарына сәйкес келмеуі анықталған жағдайда есепке алу жүйесінің операторы бас тарту себептерін көрсете отырып мәмілені тіркеуден бас тартады.

3-тарау. Орталық депозитарийдің бағалы қағаздар мен цифрлық қаржы активтерін ұстаушылар тізілімдері жүйесінде цифрлық қаржы активтерімен мәмілелерді көрсету

11. Цифрлық қаржы активтерімен тіркелген мәмілелер туралы мәліметтер орталық депозитарийдің қағидалар жинағына сәйкес орталық депозитарийдің бағалы қағаздар мен цифрлық қаржы активтерін ұстаушылар тізілімдерінің жүйесінде (бұдан әрі – тізілімдер жүйесі) көрсетілуге тиіс.

12. Орталық депозитарий цифрлық қаржы активтерімен жасалған мәмілелерді есепке алу жүйесінің операторынан алынған мәліметтер негізінде ғана көрсетеді.

13. Цифрлық қаржы активтерімен тіркелген мәмілелер туралы мәліметтерді есепке алу жүйесінің операторы орталық депозитарийдің қағидалар жинағында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде, бірақ Астана қаласының уақытымен сағат 00:00-дегі жағдай бойынша күніне кемінде 1 (бір) рет цифрлық нысанда береді.

Мәліметтерді беру тәсілі және есепке алу жүйесі операторының орталық депозитариймен өзара іс-қимыл жасау тәртібі Қағидаларда және орталық депозитарийдің қағидалар жинағында айқындалады.

Ескерту. 13-тармақтың осы редакциясы 12.07.2026 дейін тоқтатылады, тоқтатыла тұрған кезеңіндегі редакциясын осы қаулының 4-тармағынан қараңыз.

14. Егер орталық депозитарий есепке алу жүйесінің операторы болып табылса, цифрлық қаржы активтерімен мәмілелерді тіркеу Қағидалардың 12 және 13-тармақтарын қоспағанда, Қағидаларға, сондай-ақ орталық депозитарийдің ішкі қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады.

15. Орталық депозитарий есепке алу жүйесінің операторларынан алынған мәліметтерді цифрлық қаржы активтерін ұстаушылардың тізілімдерін қалыптастыру және жүргізу үшін пайдалануды жүзеге асырады.

4-тарау. Цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды есепке алу ерекшеліктері, цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды растау шарттары мен тәртібі

16. Цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды есепке алуды есепке алу жүйесінің операторы цифрлық қаржы активтерінің иелерін сәйкестендіруді, жазбалардың өзгермейтіндігін және цифрлық қаржы активтеріне меншік құқығы туралы деректердің сақталуын қамтамасыз ететін есепке алу жүйесінің деректері негізінде жүзеге асырады.

Цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды есепке алу, ортақ меншік құқығында цифрлық қаржы активтері тиесілі болған жағдайды қоспағанда, цифрлық қаржы активінің түрін, санын және тіркеу нөмірін көрсете отырып, әрбір ұстаушы бойынша бөлек жүзеге асырылады.

Ортақ меншік құқығындағы цифрлық қаржы активтері тиесілі болған жағдайда, егер олардың арасындағы келісімде өзгеше көзделмесе, құқықтарды есепке алу барлық тең меншік иелері мен әрбір тең меншік иесінің үлесі көрсетіле отырып жүзеге асырылады.

17. Цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтардың ауысуы есепке алу жүйесіне жазба енгізілген сәттен бастап өтті деп есептеледі.

Есепке алу жүйесі жазбаларды енгізудің хронологиялық реттілігін және оларды есепке алу жүйесінің архивінде тиісті мәліметтерді сақтамай жою мүмкін еместігін қамтамасыз етеді.

18. Есепке алу жүйесінің операторы уәкілетті мемлекеттік органдардың өз құзыреті шегінде цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды есепке алу деректеріне қол жеткізуді қамтамасыз етеді.

19. Цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды растау есепке алу жүйесінен және (немесе) тізілімдер жүйесінен цифрлық қаржы активін ұстаушыға қатысты

мәліметтерді ұсыну арқылы жүзеге асырылады. Бұл ретте тізілімдер жүйесінде қамтылған мәліметтер басымдыққа ие болады.

Есепке алу жүйесі мен тізілімдер жүйесі мәліметтерінің арасында алшақтықтар анықталған жағдайда, есепке алу жүйесінің операторы мен орталық депозитарий деректерді дереу салыстырып тексереді және анықталған алшақтықтарды сәйкессіздік анықталған күннен кейінгі бір жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде жояды.

20. Цифрлық қаржы активтеріне құқықтарды растау болып мыналар табылады:

1) есепке алу жүйесінің операторы өзінің ішкі қағидаларында белгіленген тәртіппен беретін есепке алу жүйесінен үзінді көшірме;

2) орталық депозитарийдің қағидалар жинағында белгіленген тәртіппен орталық депозитарийі беретін тізілімдер жүйесінен үзінді көшірме.

21. Үзінді көшірме электрондық нысанда қалыптастырылады, есепке алу жүйесі операторының немесе орталық депозитарийдің уәкілетті адамының электрондық цифрлық қолтаңбасы қойылады және цифрлық қаржы активін ұстаушының сұрау салуы келіп түскен күннен кейін бір жұмыс күнінен аспайтын мерзімде ұсынылады.

22. Есепке алу жүйесінің операторы ұсынатын есепке алу жүйесінен үзінді көшірме мынадай мәліметтерді қамтиды:

1) цифрлық қаржы активтерін ұстаушының әмиянының сәйкестендіру нөмірі;

2) цифрлық қаржы активтерін ұстаушы заңды тұлғаның атауы, оның бизнес сәйкестендіру нөмірі немесе ол болмаған жағдайда, Қазақстан Республикасының бейрезидент заңды тұлғасын тіркеуді растайтын құжат туралы мәліметтер, не цифрлық қаржы активтерін ұстаушы жеке тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты (бар болса), оның жеке сәйкестендіру нөмірі немесе ол болмаған жағдайда Қазақстан Республикасының бейрезидент жеке тұлғасының жеке басын куәландыратын құжат туралы мәліметтер;

3) цифрлық қаржы активі эмитентінің атауы және оның орналасқан жері;

4) цифрлық қаржы активтерінің түрлері мен тіркеу нөмірлері;

5) үзінді көшірме жасалған күн мен уақыттағы жағдай бойынша цифрлық қаржы активтерін ұстаушының әмиянында есепте тұрған ауыртпалық салынған және (немесе) бұғатталған санын көрсете отырып, цифрлық қаржы активінің белгілі бір түрінің жалпы саны;

6) үзінді көшірме қалыптастырылған күні мен уақыты;

7) есепке алу жүйесі операторының ішкі қағидаларында көзделген қосымша мәліметтер.

23. Орталық депозитарий беретін үзінді көшірме орталық депозитарийдің қағидалар жинағында белгіленген нысан бойынша жасалады.

5-тарау. Цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды кепілге қоюды тіркеу тәртібі мен ерекшеліктері

24. Цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды кепілге қою есепке алу жүйесі операторының ішкі қағидаларына сәйкес цифрлық активтер әмиянының тиісті бөлімінде кепілге берілген цифрлық қаржы активін бұғаттау арқылы есепке алу жүйесінде міндетті тіркеуге жатады.

Есепке алу жүйесінің операторы Қағидалардың 25-тармағында көрсетілген құжаттарды беруді, оларды тексеруді және есепке алу жүйесіне цифрлық қаржы активін бұғаттау туралы жазбаны енгізуді қоса алғанда, кепілді тіркеудің барлық кезеңін тіркеуді қамтамасыз етеді.

25. Цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды кепілге қоюды тіркеу кепіл шартының және кепіл беруші мен кепіл ұстаушының өкімдері негізінде жүзеге асырылады. Кепіл берушінің және (немесе) кепіл ұстаушының өкімдері кепіл шартында және (немесе) есепке алу жүйесі операторының ішкі қағидаларында және Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес келетін жағдайларда ұсынылмайды.

26. Есепке алу жүйесінде кепіл беруші, кепіл ұстаушы, кепілге салынған цифрлық қаржы активтерінің құндық мәндегі саны және (немесе) көлемі, кепіл мерзімі мен талаптары, кепіл шартының деректемелері туралы мәліметтер және есепке алу жүйесі операторының ішкі қағидаларында көзделген қосымша мәліметтер көрсетіледі.

27. Цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарды кепілге қоюды тіркеудің күні мен уақыты болып есепке алу жүйесіне цифрлық қаржы активтерін бұғаттау туралы тиісті жазба енгізілген күн мен уақыт есептеледі.

28. Кепілге қойылған цифрлық қаржы активтері бойынша талап ету құқықтарын басқа тұлғаға беру нәтижесінде осы цифрлық қаржы активтеріне құқықтардың ауысуын тіркеуді есепке алу жүйесінің операторы кепілге қойылған цифрлық қаржы активтері бойынша талап ету құқықтарын жаңа кепіл ұстаушыға беруін растайтын құжат, кепіл ұстаушы мен жаңа кепіл ұстаушының өкімдері және кепіл берушінің келісімі негізінде жүзеге асырады.

29. Цифрлық қаржы активтері бойынша кепілге қойылған құқықтарға өндіріп алу қолданылған жағдайда, мұндай құқықтарды іске асыру Қазақстан Республикасының заңнамасында және кепіл шартының талаптарында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

30. Кепілді тоқтатуды есепке алу жүйесі операторының тіркеуі кепіл беруші мен кепіл ұстаушының өкімдері және (немесе) кепіл шартында және (немесе) есепке алу жүйесі операторының ішкі қағидаларында көзделген растайтын құжаттар негізінде жүзеге асырылады.

Кепілдің тоқтатылуын тіркеу есепке алу жүйесіне жазба енгізілген күн мен уақытты , кепілдің тоқтатылу негізін, кепіл беруші мен кепіл ұстаушы туралы мәліметтерді,

оларға қатысты кепіл тоқтатылған цифрлық қаржы активтері туралы мәліметтерді қамтитын цифрлық қаржы активтерін бұғаттауды алып тастау туралы жазбаны енгізу жолымен жүзеге асырылады.

31. Қағидалардың 30-тармағына сәйкес цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтар кепілінің тоқтатылуын есепке алу жүйесінің операторы тіркеген сәттен бастап олардың кепіліне байланысты цифрлық қаржы активтері бойынша құқықтарға қатысты тиісті шектеулер алынып тасталды деп есептеледі.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК